

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 44¹, 98
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1288(2)**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2023 m. balandžio 5 d. sprendimo Nr. SV-S-878 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44¹, 98 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1288(2) (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad teisėjo ir teismų nepriklausomumo garantijoms taip pat priskirtinas teisėjo ir teismo teisinis statusas. Teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas byloje Nr. 16/98). Analogiškai teisėjas negali būti prilyginamas darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį. Būtent išskirtinis teisėjų statusas lemia, kad jų veiklos sąlygas ir socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos teismų įstatymo normos, bet ne Lietuvos Respublikos darbo kodeksas. Teisėjo darbo su bylomis krūvio mažinimo pagrindai, maksimalios ribos, kriterijai, sprendimų dėl darbo su bylomis krūvio mažinimo priėmimo tvarka nustatyti Teisėjų tarybos tvirtinamame teisėjų darbo su bylomis krūvio mažinimo tvarkos apraše. Atsižvelgiant į išskirtinį teisėjo statusą ir siekiant teisinio aiškumo, siūlytina Įstatymo projekto 1 straipsnyje dėstomas Teismų įstatymo 44¹ straipsnio 3 ir 4 dalis sujungti ir detalesnę socialinių garantijų suteikimo tvarką pavesti nustatyti Teisėjų tarybai, t. y. neteikti nuorodos į Darbo kodeksą, o nurodyti, kad tai reguliuojama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

2. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma Teismų įstatymo 44¹ straipsnį papildyti 4 dalimi ir iš esmės teisėjams nustatyti analogiškas socialines garantijas, kurios numatytos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vadovaujantis Darbo kodekso 40 straipsniu. Įstatymo projektu, be kita ko, siūloma ne visą darbo laiką nustatyti teisėjui, auginančiam vaiką iki 3 metų, tačiau minėto Darbo kodekso 40 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad tokia socialinė garantija suteikiama darbuotojui, auginančiam vaiką iki 8 metų. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, ir siekiant įgyvendinti Įstatymo projekto tikslą – suteikti teisėjams analogiškas socialines garantijas kaip ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, siūloma patikslinti Įstatymo projektą ir nustatyti, kad teisėjo darbo su bylomis krūvis gali būti mažinamas, jeigu jis augina vaiką iki 8 metų. Įstatymo projekto 1 straipsniu taip pat siūloma teisėjui nustatyti ne visą darbo laiką, kai prašymas grindžiamas būtinybe slaugyti šeimos narį, tačiau Darbo kodekso 40 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad tokia socialinė garantija suteikiama grindžiant būtinybe slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį.

Atsižvelgiant į tai, siūloma patikslinti Įstatymo projektą ir nustatyti, kad darbo su bylomis krūvis gali būti mažinamas, jeigu yra būtinybė slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu gyvenantį asmenį.

3. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Teismų įstatymo 44¹ straipsnį 3 ir 4 dalimis, tačiau jose nenuosekliai vartojamos skirtingos formuluotės – „darbo su bylomis krūvio sumažinimas“ ir „ne viso darbo laiko nustatymas“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Teismų įstatymo 44¹ straipsnio 1 dalį teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, išskyrus proceso įstatymuose nustatytus atvejus. Taigi, formuluotė „ne viso darbo laiko nustatymas“, įvertinus teisėjų darbo specifiką, iš esmės nebūtų pritaikoma praktikoje. Siekiant, kad Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas atitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktuose nustatytus teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principus, taip pat siekiant išvengti praktikoje galinčių kilti neaiškumų ir suderinti Teismų įstatyme įtvirtintas formuluotes, Įstatymo projekto 1 straipsnyje siūlytina nuosekliai vartoti formuluotę „darbo su bylomis krūvio sumažinimas“, kuri vartojama galiojančios Teismų įstatymo redakcijos 44¹ straipsnio 2 dalyje.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras